

I en tidigare "Strängnäs-Krönika" har Eldsunds soldattorp nummer 704 - Strängnäs Brukshundsklubbs klubbstuga - presenterats med sina åboer. I den artikeln nämndes även, att Eldsund hade ytterligare ett soldattorp, nämligen nr 705 och belägen i Malmbý. Kanske är det på sin plats att även detta torps olika soldater lyfts fram i ljuset.

Eldsunds soldattorp nr 705 kallades ofta i folkmun "Malmbý soldattorp". Huvudrottegård var 1 mantal Eldsund med brukaren Erich. Till hjälp hade roten 1/2 mantal Malmbý, som brukades av Johan, och 1/2 mantal MalMBERGH med Lars som brukare. Detta var vid redovisningen år 1686 och hade säkerligen inte ändrats sedan Indelningsverkets genomförande 1682. Hur länge de angivna brukarna sedan satt på sina gårdar är obekant, men 1728 hette de Anders Lagerholm på Eldsund, Erick på Malmbý samt Johan och Anders på MalMBERGH, som nu bytt namn till "Malmbý nr 2". Possessorer (rätnebärare) å gårdarna var "Stregnäs Scóle Stath" på Eldsund och Kronan på de övriga.

Rotens nummer var från början 723, vilket 1688 ändrades till 724 och någon gång mellan åren 1690-1710 till det slutliga - 705.

Soldattorpet uppfördes på hjälprotemark, vilket var det vanligaste.

Förste soldat var Jonas Hansson, som ärvdes från "Äldre Indelningsverket" då han anställdes 1663. I tjänst var han till Generalmönstringen (GM) 1690, då han fick avsked med underhåll såsom varande gammal och bräcklig.

Samma år, 1690, anställdes Johan Nilsson, om vars vidare öden uppgifter saknas. Troligen föll han i ryssarnas våld i samband med kapitulationen vid Poltava 1709. Efter denna tragedi nyuppsattes regementet och på nr 705 anställdes Pehr Frisk 7/10 1709. Han var född i Åker omkring år 1687. I rullan är antecknat: "Kan intet hantverk". Troligen tjänade han dräng hos någon bonde i grannskapet.

Vid Tönningen "försvann" regementet på nytt och denna gång var det danskarna som tog hand om "oss" - och troligen även Pehr Frisk. Året var 1713.

1715 fick roten en ny soldat. Det var Lars Larsson, född omkr 1696 och som även han tilldelades soldatnamnet Frisk. Någon utrustning för honom fanns inte, för den följde med företrädaren i fångenskap. 1718 kom det äntligen fram ny utrustning, men av denna var Bantleret och Gehänget förslitet.

1719 försökte ryssarna tränga in mot Stockholm, men mötte motstånd vid Södra Stäket, där de den 13/8, tack vare bl.a. Södermanlands regemente, tvingades vända. I denna strid deltog också Lars Frisk, som här förlorade "Musqvét med rem" och "Bajonett". I nästa krig blev förlusten än större - han dog nämligen i finska kriget 12/10 1742 av umbäranden. Han fick tjäna sin rote under 27 år, vilket för denna tid måste betraktas som länge.

Betydligt kortare tjänstetid blev det för efterträdaren, Anders Frisk.

Han anställdes 8/2 1743 och dog i tjänsten 30/7 samma år.

Roten var nu vakant till 17/12 1747, då 19-åriga Olof Eldskog från Närke inskrevs i samband med en rekrytmönstring. Vid GM 15/5 1750 fann mönsterherren, Hertig Adolph Friedrich, honom för svag och att han "ej fyllde upp monderingen", varför han ej kunde approberas (godkännas).

Åter dags för ny soldat. Det blev Olof Sundström, född 1729 och anställd 1751. 1757 gick regementet söderut, till Pommerska kriget. Sundström var då sjuk, men fick ändå medfölja. Han rapporterades sjuk även 1758, men därefter saknas uppgifter om honom. 1760 är han tydligen avförd, för detta år anställs Eric Malmstedt, 22 år. Han ankom Pommern 19/10 1761 och kommenderades detta år och även nästföljande, på arbete i Stralsund. 1763 är han sjuk hemma på roten.

Tydligen var denne en duktig soldat med ledaregenskaper, för 5/6 1788 befordras han till "Corporal", vilket innebar att han blev chef över 24 "gemena" soldater i ett "Corporalskap".

Finska kriget 1789-90 skördade många offer. Bl.a. korpral Eric Malmstedt, som dog 4/9 1789. Roten fick ny soldat i Olof Malmstedt, som omgående sändes till Finland, där han sjuknade och hamnade på sjukhuset i Elime 1790. Dog 16/3 1791.

Johan Malmstedt, född 1767, anställdes 3/8 1791 och var då 178 cm lång. 1802 var han arbetskommenderad till Haga slott. Hur länge han var i tjänst är inte bekant, inte heller när efterträdaren anställdes. Denne var Eric Elf, född 1785. Befordrad till Corporal 25/3 1817. Vid GM 1826 anmäldes han såsom sjuklig och ställdes på 1 års förbättring. Om han därefter ej var tjänsteduglig skulle han erhålla avsked. Han blev tydligen förbättrad, för han fanns i tjänst vid GM 15/6 1839, då han begärde och erhöll avsked. Av rullan framgår att han har bevistat alla fälttågen under sin tjänstetid och att han i samband med att han blesserades 1809 blev tillfångatagen. När han nu fick avsked för ålder och sjuklighet erhöll han avskedsbetyget "Tjänt utmärkt väl".

Näste soldat blev Pehr Gustaf Elf, född 19/1 1820 i Valla soldattorp nr 748, Ytter-Selö, son till soldat Fast. Elf anställdes 9/12 1839 och erhöll interimsavsked (avsked meddelat av regementschef, oftast för "framtida väl". Fastställdes senare vid GM) 29/4 1853. Samma dag anställdes Johan August Elf, född Lundqvist i Toresund 17/6 1832. På grund av svåra åderbräck tvingades han begära avsked vid GM 25/6 1866. Betyg "Tjänt väl".

Alfred Wilhelm Pehrsson, född i Länna 1/8 1847, anställdes 25/10 1866 med soldatnamn Malmqvist. Avfördes ur regementets rullor för stöld 20/7 1870.

Av okänd anledning inflyttade en Johan Erik Ericsson till soldattorpet 1867 (måg??). Han anställdes sedan som soldat för roten 15/10 1870 med bibehållande av namnet Ericsson. Född i Ytter-Selö 5/12 1843 och död 4/12 1873, efter endast 3 års tjänst.

Även nästa soldat hade kort tjänstetid.

Det var Carl Eric Söderberg, född i Över-Selö 12/4 1853 och anställd 4/4 1874 med soldatnamnet Malmsten. Erhöll interimsavsked 18/8 1876. Samma dag anställdes ynglingen Carl Eric Karlsson-Ros, född i Vansö 24/7 1857 (troligen son till soldat 613 Ros på Ekeby rote) och även han erhöll soldatnamnet Malmsten. Han inflyttade till soldattorpet redan 1873, alltså under Ericssons soldattid. Därefter kvarbodde han medan Carl Otto Malmsten var soldat. År 1879 var Carl Eric Malmsten arbetskommenderad till Vaxholm. Vid GM 14/6 1883 erhöll han avsked på grund av en fingerskada och avflyttade från torpet 8/9 1884.

Under Carl Eric Malmstens tid på soldattorpet var där ganska trångt. Förutom soldatfamiljen om 4 personer, hade de också inhysta soldatens syster Agnes Ros med 2 utomäktenskapliga barn, arbetaren Otto Pettersson och pigan Johanna Ramberg.

29/11 1883, alltså nära året innan företräddaren utflyttade, inflyttade den nye soldaten, Eric Wilhelm Malmsten, född Karlsson i Över-Selö 28/4 1865. Under hans tid var åren 1884-1889 inhyst f.d. soldaten vid Malmbys rote, Carl Johan Malmström.

Soldat Eric Wilhelm Malmsten avled 15/4 1891 och roten kom att stå vakant i drygt 1 år. Den nye hette Fredrik August Nilsson, född i Stockholm 9/7 1864 och anställdes med soldatnamnet Ahlqvist 10/5 1892 och blev snart därefter utnämnd till vicekorpral.

Ahlqvist hade tidigare varit grenadier vid 2:a Lifregementet. När han slutade där är obekant, men han flyttade till Vansö, varifrån han inflyttade till sitt nya soldattorp 7/11 1892. Före avskedet vid GM 6/9 1904, hade han återflyttat till Vansö 7/3 1902.

Ahlqvist erhöll pension från 1926 med 100:- kr/år plus ett korpralstillskott på 30:- kr/år. Efter 1/8 1931 ökades pensionen till 200:- jämte ett tillskott jml SFS 283/1924 på 50:-, allt per år. Pensionen tillerkändes på grund av sjukdom ådragen under hans militärtjänstgöring. Varför det skulle dröja ända till 1926 innan han fick sin pension kan man ju fråga.

Ahlqvist dog 21/6 1934.

Strängnäs 1987-02-08

Evert Wahlberg